

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูต่อบทบาทของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยครูตามสภาที่เป็นจริงและความต้องการ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นตามสภาที่เป็นจริงและความต้องการในแต่ละวิทยาลัยเป็นรายگان และเพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษา ในวิทยาลัยครูต่างระดับ (ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง) และระดับปริญญาตรี ตามสภาที่เป็นจริงและความต้องการ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู 6 แห่ง และผ่านการเรียนวิชาหนึ่งวิชาใดที่สอนโดยพยาบาลประจำวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2521 มาแล้วอย่างน้อย 1 วิชา ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะนำมาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 463 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบอัตราส่วนให้ค่า (Rating - scale) 4 อันดับ จำนวน 48 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาจากเอกสารรายงานการวิจัยและประสบการณ์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการอนามัยโรงเรียนและพยาบาลประจำวิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) เพื่อหาข้อบกพร่องทางด้านภาษาและความชัดเจนของแบบสอบถามกับนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จำนวน 25 คน และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 22 คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีของ ฮอยท์ (Hoyt's Analysis of Variance) ได้ค่าความเที่ยงในส่วนสภาที่เป็นจริง .90 และความต้องการ .96 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและได้รับคืนมาครบทั้ง 463 ฉบับ

แต่หลังจากตรวจดูความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามแล้ว ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 421 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.93

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณอัตราส่วน ร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากรภาคเหนือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง และความต้องการในด้านต่าง ๆ ทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยการหาค่าที่ (t - Test) ทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างหลังจากวิเคราะห์ความแปรปรวน แล้วด้วยวิธีเอส (S- Method) แล้วเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครู ปรากฏผลดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากร

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.85 กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงมากที่สุดร้อยละ 71.50 รองลงมาคือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาคือร้อยละ 15.44 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเพิ่งจะเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยครูแห่งนั้นมาเป็นเวลา 1 ปี มีร้อยละ 35.87 % รองลงมาคือ 2 ปี ร้อยละ 27.08 นักศึกษาเหล่านี้เคยรับบริการจากพยาบาลถึงร้อยละ 81.95 และทราบว่ามีพยาบาลประจำวิทยาลัย ร้อยละ 71.97

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาตอบบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการในด้านต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

ก. ตามสภาพที่เป็นจริง

นักศึกษามีความคิดเห็นว่า พยาบาลในวิทยาลัยครูมีบทบาทมากที่สุด ในด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค รองลงมาคือด้านการสอนสุขศึกษาและการให้คำแนะนำ และน้อยที่สุด คือการติดตามให้ความช่วยเหลือ และเมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมแล้ว พบว่า

1) ด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า พยาบาลปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้งใน 2 กิจกรรมคือ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลมีค่าเฉลี่ย 2.92 และเป็นเจ้าหน้าที่ในการแข่งขันกีฬาของนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย 2.10 นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้ง (ดังแสดงในตารางที่ 4)

2) ด้านการสอนสุขศึกษาและการให้คำแนะนำ นักศึกษา มีความคิดเห็นว่า พยาบาลในวิทยาลัยครูปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง รวม 7 กิจกรรมคือ สอนวิชาสุขศึกษาในห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่สุดรองลงมาคือสอนวิชาอนามัยส่วนบุคคลและชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.53 และ 2.20 ตามลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้ง (ดังแสดงในตารางที่ 5)

3) ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค นักศึกษามีความคิดเห็นว่า พยาบาลในวิทยาลัยครูปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง 10 กิจกรรม กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้คำแนะนำขณะให้บริการแก่นักศึกษาและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ รองลงมาคือให้การพยาบาลแก่นักศึกษาด้วยตนเองในรายที่จำเป็น และที่น้อยที่สุดคือ จัดให้มีสมุดบันทึกสุขภาพของนักศึกษาไว้ประจำห้องพยาบาล ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้น พยาบาลปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้ง (ดังแสดงในตารางที่ 6)

4) ด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า พยาบาลปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้งในทุก ๆ กิจกรรม (ดังแสดงในตารางที่ 7)

ข. ความต้องการ

นักศึกษามีความต้องการให้ขยายขอบเขตอยู่ในระดับมากที่สุด ใน
ทุก ๆ ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ กิจกรรมที่นักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติมากที่สุดคือ สํารวจและให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการร้านอาหารร้านค้าในวิทยาลัย รองลงมาคือ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาล และน้อยที่สุดคือ จัดนิทรรศการทางด้านสุขภาพอนามัย (ดังแสดงในตารางที่ 4)
- 2) ด้านการสอนสุขภาพและการให้คำแนะนำ กิจกรรมที่นักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติมากที่สุดคือ จัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานในห้องพยาบาล รองลงมาคือ ใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอและเหมาะสม และน้อยที่สุดคือ เขียนคู่มือ หรือเอกสารประกอบการเรียน (ดังแสดงในตารางที่ 5)
- 3) ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค กิจกรรมที่นักศึกษามีความต้องการให้ปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดยาและเครื่องมือในห้องพยาบาลให้พร้อมที่จะใช้ได้อยู่เสมอ รองลงมาคือ จัดหาตำราที่สะอาดให้เพียงพอแก่นักศึกษา และข้อที่มึค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุดคือ จัดให้มีการตรวจสุขภาพแก่ผู้เข้าเรียนใหม่ (ดังแสดงในตารางที่ 6)
- 4) ด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ นักศึกษามีความกึกเห็นว่าการพยาบาลควรปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดส่งนักศึกษาที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ รองลงมาคือ ติดต่อกับโรงพยาบาลเพื่อติดตามผลการรักษาของนักศึกษาและข้อที่มึค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุดคือ ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา (ดังแสดงในตารางที่ 7)

3. เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของพยาบาลตามสภาพที่เป็นจริง และตามความต้องการในแต่ละด้านแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 8) และเมื่อพิจารณาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งได้ผล ดังนี้

ก. วิทยาลัยครูนครปฐม ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 9)

ข. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 10)

ค. วิทยาลัยครูยะลา ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 11)

ง. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 12)

จ. วิทยาลัยครูสุรินทร์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 13)

ฉ. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 14)

ผลจากการวิจัยในข้อนี้ปฏิเสธ สมมติฐานในข้อที่ 1 ซึ่งกล่าวว่า "ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและความต้องการในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน"

4. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ ด้านการสอนผู้ศึกษาและการให้คำแนะนำ และ

ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค ส่วนด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดังแสดงในตารางที่ 15)

ผลการวิจัยในข้อนี้พิเศษสมมติฐานใน 3 ด้านคือ ด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ ด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำ และด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค ส่วนด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือนั้น รับสมมติฐานในข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวไว้ว่า "ความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่มีต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" เมื่อทดสอบเป็นรายตัวด้วยวิธีเอส แลพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการบริหารและพัฒนาสุขภาพ (ดังแสดงในตารางที่ 16) ส่วนด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ระหว่างวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์กับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยครูสุรินทร์กับวิทยาลัยครูยะลา (ดังแสดงในตารางที่ 17) ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระหว่างวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และระหว่างวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีกับวิทยาลัยครูสุรินทร์ (ดังแสดงในตารางที่ 18)

5. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามความต้องการแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค และด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ ส่วนด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังแสดงในตารางที่ 19)

ผลการวิจัยในข้อนี้จึงรับสมมติฐานของการวิจัยใน 3 ด้าน คือด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค และด้านการติดตามให้

ความช่วยเหลือ ส่วนบทบาททางด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำปฏิบัติ-
ฐาน ในข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า " ความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่มีต่อ
บทบาทของพยาบาลตามความต้องการในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน"

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น ด้านการสอนสุศึกษาและการ
ให้คำแนะนำด้วยวิธีเอส พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ระหว่างวิทยาลัยครูสุรินทร์กับวิทยาลัยครูพระนครหรืออุบลฯ และวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี (ดังตารางที่ 20)

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัย
ครูระหว่างวิทยาลัยครูที่เปิดสอนระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ประกาศนียบัตรวิชาการ
ศึกษาชั้นสูง) และวิทยาลัยครูที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี พบว่า

ก. ตามสภาพที่เป็นจริง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติในด้าน การบริหารและการพัฒนาสุขภาพ ด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำ-
แนะนำและด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ ส่วนบทบาททางด้านการให้บริการพยาบาล
และการป้องกันโรค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังแสดง
ในตารางที่ 21)

ข. ตามความต้องการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติในทุก ๆ ด้าน (ดังแสดงในตารางที่ 22)

ผลการวิจัยในข้อนี้ จึงรับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 4 ซึ่งกล่าวว่า "ความ
คิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูต่างระดับที่มีต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตาม
สภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน" ยกเว้นบทบาทตาม
สภาพที่เป็นจริง ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค ซึ่งไม่สนองสมมติฐาน
ดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

1. เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของ นักศึกษา พบว่า พยาบาลมีบทบาททางด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรคสูงกว่า บทบาททางด้านอื่น คือปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ในขณะที่บทบาททางด้านการบริหารและ การพัฒนาสุขภาพ ด้านการสอนสุขศึกษาและการให้คำแนะนำ และด้านการติดตามให้ความ ช่วยเหลือพยาบาลปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้งเท่านั้น การที่พยาบาลปฏิบัติกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ อาจจะเนื่องจากวิทยาลัยครูมิใช่เป็นสถานทางสุขภาพ แต่เป็น สถานทางการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายหลักคือ การให้การศึกษา และมีบริการสุขภาพเป็นเพียง ส่วนหนึ่งของการศึกษาเท่านั้น เพราะฉะนั้นพยาบาลในวิทยาลัยครูจึงมีโอกาสในการปฏิบัติ งานทางด้านสุขภาพน้อยมาก การที่พยาบาลมีจำนวนน้อยและจะต้องทำหน้าที่ที่เป็น "ครู" และ "พยาบาล" ในเวลาเดียวกัน ก็ยิ่งจะทำให้พยาบาลมีเวลาในการปฏิบัติงานทางด้าน การพยาบาลน้อยลงอีกด้วย สำหรับบทบาททางด้านให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค นั้น พยาบาลปฏิบัติได้สูงกว่าบทบาทด้านอื่น ทั้งนี้เพราะพยาบาลได้รับการฝึกอบรมและมีประ- สดการณ์ในงานด้านนี้มาโดยตรง และเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาและบุคลากรทุกคนในวิทยาลัย เหตุผลอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงต่ำ คือกิจกรรมของพยาบาล ในวิทยาลัยอาจจะถูกจัดให้มีขึ้นอย่างจำกัด เพราะขาดงบประมาณในการบริหารงาน¹ ตลอดจนไม่มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นลายลักษณ์อักษร (job description) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาแก่พยาบาลผู้ปฏิบัติงานเอง และบุคลากรอื่นในวิทยาลัยอีกด้วย พยาบาล จึงมีประสบการณ์น้อยไม่ทราบบทบาทที่แท้จริงของตนเองและในขณะเดียวกันบุคลากรใน

1
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Donal C. Ross, Marthra O Meinster and Lois J. Gingrich,
" A Program for Expanding the Mental Health Function of the
School Nurse," Journal of School Health, 48(March, 1973) : 157.

วิทยาลัยได้แก่ นักศึกษาและอาจารย์ก็ไม่เข้าใจและไม่ยอมรับในบทบาทของพยาบาลจาก วิทยาคงกล่าวแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่ามีส่วนทำให้ การปฏิบัติงานของพยาบาลอยู่ในเกณฑ์ทำได้ และสำหรับในการทำวิจัยครั้งนี้มีข้อที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีนักศึกษาส่วนหนึ่งซึ่งไม่เคยรับบริการจากห้องพยาบาลมาก่อน และไม่ทราบเลยว่า มีพยาบาลประจำวิทยาลัยก็อาจจะมีส่วนทำให้ความคิดเห็นค้านนี้ต่ำลงได้

สำหรับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามความต้องการนั้น พบว่านักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน ด้านที่มีความสำคัญความต้องการสูงสุดคือ บทบาททางด้านบริการพยาบาลและการป้องกันโรค เช่นกัน รองลงมาคือบทบาททางด้านการศึกษาให้ความช่วยเหลือ ส่วนด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ที่ต่ำ เช่นนี้อาจจะเนื่องจาก นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยครู ซึ่งถือว่าเป็น สถาบันระดับอุดมศึกษานั้นมีอายุระหว่าง 15 -24 ปี ซึ่งประมวล ดิคคินสัน ได้ให้ความเห็นว่า เป็นวัยที่ร่างกายควรจะมีพลังงานมีแข็งแรงและเป็นวัยแห่งความสุขมากที่สุดในชีวิต ฉะนั้นกิจกรรมทางด้านสุขภาพที่วิทยาลัยจัดขึ้น จึงเป็นยอดปรารถนาของนักศึกษาในวัยนี้โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านบริการพยาบาลและการป้องกันโรค ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของพยาบาลที่ทุกคนเข้าใจและยอมรับ เพราะพยาบาลเป็นผู้ที่ได้อบรมและมีประสบการณ์มาโดยตรง จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของบทบาทด้านนี้สูง ส่วนบทบาททางด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพต่ำกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ นั้น อาจจะเป็นเพราะเป็นกิจกรรมที่มีได้มีผลโดยตรงต่อสุขภาพของนักศึกษา และมีคณะกรรมการบริหารและพัฒนาวิทยาลัยรับผิดชอบอยู่แล้ว

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยส่วนรวมและพิจารณาในแต่ละวิทยาลัย ตาม

¹ ประมวล ดิคคินสัน, จิตวิทยาพัฒนาการ : วัยท้าย - วัยทอง (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 99- 103.

สภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการในแต่ละด้านแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ ความต้องการสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง ผลการวิจัยในข้อนี้จึงปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 1 ซึ่งกล่าวว่า "ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน" การที่ค่าคะแนนเฉลี่ยตามสภาพที่เป็นจริงต่ำกว่าความต้องการนั้น อาจพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ พบว่านักศึกษาต้องการให้พยาบาลปฏิบัติมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่จริงในทุก ๆ กิจกรรม กิจกรรมที่พยาบาลปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุดคือ การจัดใหม่เจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาล รองลงมาคือเป็นเจ้าหน้าที่ในการแข่งขันกีฬาทั้งในและนอกวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้น พบว่ายังไม่เป็นที่พอใจของนักศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะ กิจกรรม 2 อย่างดังกล่าวมาแล้ว อยู่ในความรับผิดชอบของพยาบาลประจำวิทยาลัยโดยตรง สามารถปฏิบัติใหม่เป็นผลสำเร็จได้ด้วยความรู้และความสามารถของตนเอง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นแล้ว นักศึกษาจะได้รับประโยชน์จากบริการนั้นทันที ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้นเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน เช่น การจัดนันทนาการทางด้านสุขภาพ การจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัย การสำรวจและการให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนการสำรวจอาคารเรียน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เป็นกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจะต้องจัดใหม่ขึ้นเพื่อช่วยในการเสริมสร้างทางการศึกษา และเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างพยาบาลกับบุคลากรทุกคนในวิทยาลัย โดยฝ่ายบริหารในวิทยาลัยได้จัดงานเหล่านี้ไว้ในประเภทงานหน้าที่พิเศษ¹ มีเจ้าหน้าที่ประจำแผนกต่าง ๆ เช่น แผนกอาคารสถานที่ แผนกสวัสดิการ

¹ ยุพิน ศิริพล. "บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 86.

แผนกกิจการนักศึกษา และแผนกอนามัยและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ผลจากการวิจัย พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในงานหน้าที่พิเศษเหล่านี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก และในสภาพการณ์ที่ปฏิบัติจริงก็มีการปฏิบัติน้อยด้วย¹ ดังนั้นเราจึงพอจะสรุปได้ว่า อาจจะเนื่องจากอาจารย์และบุคลากรในวิทยาลัยครูให้ความสำคัญร่วมมือในการปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยมาก จึงทำให้พยาบาลในวิทยาลัยซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แต่ก็มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้านการบริหารและพัฒนาสุขภาพนอกลดลงด้วย เพราะถือว่าเป็นงานที่แวดล้อมลำกันระหว่างพยาบาลกับบุคลากรทุกคนในวิทยาลัยที่ควรจะทำปฏิบัติ

ข. ด้านการสอนสุขศึกษาและการให้คำแนะนำ พบว่า นักศึกษามีความต้องการให้พยาบาลในวิทยาลัยครูปฏิบัติมากกว่าที่ปฏิบัติจริงในขณะนี้ในทุก ๆ กิจกรรม กิจกรรมที่พยาบาลปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับความต้องการของนักศึกษา คือ การสอนวิชาสุขศึกษาในห้องเรียน ทั้งนี้เพราะการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและการปรับปรุงสุขภาพของเด็กจะทำให้เป็นผลสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยขบวนการศึกษา พยาบาลโรงเรียนจึงถูกคาดหวังให้เป็นนักการศึกษาด้วย แต่อย่างไรก็ตามการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียว ย่อมเป็นการไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติด้วย ซึ่งตรงกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุดคือ ต้องการให้มีการฝึกปฏิบัติในห้องพยาบาล ทั้งนี้เพราะการฝึกปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ การนำความรู้ทางด้านทฤษฎีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษารู้จักวิเคราะห์และแก้ปัญหาซึ่งจะนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ ฉะนั้นการฝึกปฏิบัติงานในห้องพยาบาล จึงถือว่าเป็นกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สำคัญที่นักศึกษาในวิทยาลัยครูควรจะได้รับ แต่การที่พยาบาลไม่สามารถจัดให้ได้ ตามความต้องการของนักศึกษานั้น อาจจะเป็นเพราะวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ตั้งอยู่ห่างไกลจากแหล่งให้บริการสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย โอกาส เวลา และงบประมาณไม่อำนวยที่จะนำนักศึกษาออกไปฝึกหรือจัดนำนักศึกษาไปเยี่ยมชมหน่วยงานทางด้านสุขภาพได้อีกประการ-

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 173.

หนึ่งนักศึกษาในวิทยาลัยครุมีจำนวนมาก พยายามจัดให้ปฏิบัติงานในห้องพยาบาลได้เป็น
เพียงบางส่วน. ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว พยายามประจำวิทยาลัยจึงมีบทบาททางด้านนี้
น้อยมาก

ค. การให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค เป็นที่น่าสังเกตว่า
พยาบาลปฏิบัติกิจกรรมในค่านี้อยู่ในระดับที่สูงกว่ากิจกรรมค่านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจจะเป็น
เพราะการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรคเป็นบทบาทโดยตรงของวิชาชีพพยาบาล
และเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาและบุคลากรทุกคนในวิทยาลัย ประกอบกับพยาบาลเป็นผู้ที่มีความ
ชำนาญทางคลินิกโดยเฉพาะ มีประสบการณ์สามารถจัดบริการให้เป็นที่พอใจแก่นักศึกษา
มากกว่ากิจกรรมค่านอื่น ๆ กิจกรรมที่พยาบาลปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความต้องการของนักศึกษา
มากที่สุดคือ การให้คำแนะนำขณะให้บริการแก่นักศึกษาและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ รองลงมาคือ
การให้การพยาบาลแก่นักศึกษาที่เจ็บป่วยด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ จีโรม
กรอสแมน (Jerome Grossman) ที่พบว่าหน้าที่ที่พยาบาลโรงเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ
การปฐมพยาบาลและการให้การพยาบาลเด็กที่เจ็บป่วย¹ ส่วนกิจกรรมที่พยาบาลปฏิบัติน้อย
แต่นักศึกษาต้องการมากคือ การสำรวจปัญหาสุขภาพของนักศึกษาเมื่อมีโรคระบาด การจัดให้
บริการตรวจสอบสุขภาพเมื่อนักศึกษาต้องการและการจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพแก่นักศึกษาที่เข้า
เรียนใหม่ จะเห็นว่าในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้จะต้องอาศัยงบประมาณและนโยบาย
การบริหาร ฉะนั้นพยาบาลโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและการจัดงบประมาณ
มาพร้อมกับผู้บริหารด้วย กิจกรรมเหล่านี้จึงตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ แต่ใน
ปัจจุบันนี้พยาบาลในวิทยาลัยครุมีส่วนร่วมในค่านี้น้อยมาก

ง. การติดตามให้ความช่วยเหลือ พบว่าตามสภาพที่เป็นจริง พยาบาล

¹ Jerome Grossman, " The School Nurse's Perception of Problem and Responsibility," Nursing Research, 5(June, 1965) : 20.

ปฏิบัติกิจกรรมในด้านนี้ต่ำกว่าทุก ๆ ด้าน และความต่องการก็สูงกว่าด้านอื่น ๆ เช่นกัน โดยเฉพาะการจัดส่งนักศึกษาที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต่องการมากที่สุด รองลงมาคือการศึกษาติดต่อกับโรงพยาบาลเพื่อติดตามผลการรักษาของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ฟิลิป อาร์ แนคเคอร์ (Philip R. Nader) และคณะ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมักจะไปโรงพยาบาลด้วยปัญหาที่ต้องติดตามผลหรือส่งต่อถึงร้อยละ 30 ซึ่งพยาบาลจะต้องช่วยให้เขาใจและบอกใหญ่แหล่งทางด้านสุขภาพแก่เขาด้วย¹ แต่ในด้านปฏิบัติจริงแล้ว พยาบาลในโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ อาจจะเป็นเนื่องจากพยาบาลไม่มีเวลาพอในการติดตาม. นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด ติดต่อกับผู้ปกครองไม่สะดวกอีกประการหนึ่ง นักศึกษาในวิทยาลัยครูเป็นเด็กโต (young) สามารถที่จะรับผิดชอบความเจ็บป่วยของตนเองได้บางส่วน พยาบาลเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและสอนเท่านั้น² ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พยาบาลในวิทยาลัยครูทำหน้าที่ในด้านการคัดกรอง (screening) ค้นหา (case finding) ตลอดจนการติดตามผล (follow-up) น้อยลงได้

2. เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทตามสภาพที่เป็นจริงของพยาบาลในวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใน 3 ด้านคือ ด้านการบริหาร และการพัฒนาสุขภาพ ด้านการสอนสุขศึกษา และการให้คำแนะนำ ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค ส่วนบทบาททางด้านการติดตามให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1

Philip R. Nader and others. "The High School Nurse Practitioner," The Journal of School Health, 48 (January, 1978): 649.

แสดงว่าผลการวิจัยในข้อนี้ปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวว่า "ความถี่
 ใต้นของนักศึกษาวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่มีบทบาทของพยาบาลตามสภาพที่เป็นจริงในแต่ละ
 ฐานไม่แตกต่างกัน" ยกเว้นด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ ซึ่งรับสมมติฐานดังกล่าว

จากการพิจารณาความแตกต่างค่าเฉลี่ยความถี่ใต้นของบทบาทของพยาบาลใน
 วิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงเป็นรายคู่แล้ว พบว่า ในด้านการบริหารและการพัฒนาสุขภาพ
 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสอนสุขศึกษาและการให้
 กำแนะนำมีความแตกต่างกัน 6 คู่ (ดังตารางที่ 17) ส่วนด้านการให้บริการพยาบาลและ
 การป้องกันโรคนั้น มีความแตกต่างกันอยู่ 2 คู่ (ดังตารางที่ 18) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า
 วิทยาลัยครูที่ 6 คือวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี มีค่าเฉลี่ยในบทบาทด้านต่าง ๆ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
 ของวิทยาลัยครูอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะความรู้ความสามารถของพยาบาลแต่ละคน
 ต่างกัน นอกจากนี้เนื่องจากในวิทยาลัยครูเกือบทุกแห่งยังไม่มีกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
 ของพยาบาลที่เป็นสายลักษณะอักษร ทำให้ไม่ทราบขอบเขตที่แน่นอน จากการศึกษาพบว่า
 ประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของพยาบาลมีผลต่อความถี่ใต้นและการยอมรับของครูร่วมงาน
 ได้จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อที่น่าคิดว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคือนักศึกษาในวิทยาลัยครูสุรินทร์ จึง
 เป็นวิทยาลัยครูที่มีค่าเฉลี่ยด้านต่าง ๆ สูงกว่าวิทยาลัยครูอื่น ๆ นั้น ทราบว่ามีพยาบาลประจำ
 วิทยาลัยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักศึกษา
 ทราบถึงข้อมูลด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ ประกอบกับความสามารถของพยาบาลเองคือ เป็นผู้
 เคยปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดมาก่อน ทำให้มีความสามารถที่จะติดต่อกับหน่วย
 งานทางสถานศึกษาพอวิทยาลัยได้ดี และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สามารถนำ
 ความรู้มาประยุกต์สอนตรงกับความต้องการของนักศึกษา จึงจะมีผลต่อการยอมรับในบทบาท
 ของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารและนักศึกษา จึงทำให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิทยาลัย
 ครูอื่น ๆ

3. เมื่อพิจารณาบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามความต้องการนั้น พบว่า
 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ใน 3 ด้านคือ ด้านการบริหารและการ

ทัศนภาพ ด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรค และด้านการติดตามให้ความช่วยเหลือ ส่วนด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยในข้อนี้จึงรับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 3 ซึ่งกล่าวว่า "ความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่มีต่อบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามความต้องการในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" ยกเว้นด้านการสอนสุศึกษาและการให้คำแนะนำ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าว ซึ่งเมื่อทดสอบเป็นรายคู่แล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอยู่ 2 คู่ (ดังตารางที่ 20) โดยมีวิทยาลัยครูที่ 5 คือวิทยาลัยครูสุรินทร์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาคือ ยะลา และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีและรองลงมาคือ วิทยาลัยครูที่ 4 คือ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี การที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันเช่นนี้ เมื่อพิจารณาดังรายละเอียดก็พบว่า มีสิ่งที่มาเกี่ยวข้องของควยหลายอย่าง เช่น จากสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาปรากฏว่า ในวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีมีนักศึกษาที่ไม่ทราบว่ามีพยาบาลประจำอยู่ในวิทยาลัยสูงกว่าวิทยาลัยครูอื่น ๆ ซึ่งนั่นแสดงว่า ชาติการประชาสัมพันธ์อีกประการหนึ่งในวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีมีอาจารย์ที่จบวิชาเอกสุศึกษามาทำหน้าที่สอนและให้คำแนะนำทางคานสุภาพมากกว่า ทำให้พยาบาลมีโอกาสสอนน้อยกว่า ซึ่งทางคานความต้องการนั้น เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่า พยาบาลเป็นผู้ที่เหมาะสมในการสอนและให้คำแนะนำทางคานสุภาพมากที่สุด เพราะมีประสบการณ์และได้รับการฝึกอบรมมาโดยตรง จึงทำให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงได้

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่เปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษานชั้นสูง) และระดับปริญญาตรีตามสภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการแล้ว พบว่า ตามสภาพที่เป็นจริง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใน 3 ด้าน ส่วนด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรคพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตามความต้องการนั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน ผลการวิจัยในข้อนี้จึงรับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า "ความคิดเห็นของนักศึกษาใน

วิทยาลัยครู... - คับที่มีบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูตามสภาพที่เป็นจริงและตามความต้องการไม่แตกต่างกัน" ยกเว้นตามสภาพที่เป็นจริงด้านการให้บริการพยาบาลและการให้คำแนะนำ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าว

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยตามสภาพที่เป็นจริงด้านการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรคในวิทยาลัยครูระดับปริญญาตรีมีค่าต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในวิทยาลัยครูระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรีที่เป็น เช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า จำนวนนักศึกษาที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า ทำให้ไม่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงได้ อีกประการหนึ่งพยาบาลมีบทบาททางด้านการศึกษาสูงขึ้น เพราะวิทยาลัยครูระดับปริญญาตรี เปิดสอนวิชา เอกสุขศึกษาด้วย ต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอน ซึ่งอาจทำให้พยาบาลมีเวลาในการให้บริการพยาบาลและการป้องกันโรคน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครู" ในครั้งนี้ ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของพยาบาลตามสภาพที่เป็นจริงไม่ตรงกับความต้องการหรือความคาดหวังของนักศึกษา ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ (Conflict) ขึ้นกับพยาบาลประจำวิทยาลัยได้ ฉะนั้น เพื่อที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของนักศึกษานั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารในวิทยาลัยครูควรจะได้ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำวิทยาลัยได้เข้าร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุด โดยผู้บริหารจะต้องยอมรับว่าพยาบาลปฏิบัติงานเป็นเสมือนสมาชิกของทีมการศึกษา ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ทางด้านการสอนแล้ว ยังจะต้องทำหน้าที่ทางด้านบริการสุขภาพอีกด้วย ฉะนั้น เพื่อให้พยาบาลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรจะได้ศึกษาและยอมรับถึงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ

นิคชอบของพยาบาลประจำวิทยาลัย ซึ่งมีรูปแบบที่ไม่แน่นอน แต่จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ความความต้องการของสังคมและสภาพปัญหาของเด็กในวัยเรียน สำหรับงานทางด้านการบริหารที่สำคัญบางอย่าง เช่น การให้การปฐมนิเทศแก่นักที่กษาที่เข้าเรียนใหม่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนการกำหนดงบประมาณ ควรจะเปิดโอกาสให้พยาบาลเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพราะงานเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนให้พยาบาลเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาได้มากที่สุด

2. เนื่องจากตำแหน่งพยาบาลในวิทยาลัยครูมีจำกัดและน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารในวิทยาลัยมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติของพยาบาลเป็นผลสำเร็จได้ โดยการยึดหลักการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team approach) ระหว่างพยาบาลกับผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องของกับกิจกรรมนักศึกษาทุกฝ่าย ซึ่งรวมตลอดถึงผู้ปกครองด้วย เพราะแต่ละคนมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของนักศึกษา ผู้บริหารควรจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด โดยเฉพาะงานทางด้านการศึกษาสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน และสนองความต้องการของนักศึกษาได้

3. ผู้บริหารควรจะจัดให้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ (Job description) ที่ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อพยาบาลประจำวิทยาลัยจะได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น ผู้บริหารควรจะได้คำนึงถึงคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพยาบาลแต่ละคนด้วย ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความคิดเห็นรวมทั้งระหว่างอาจารย์ ผู้บริหารพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรจะได้มีการปรับปรุงและแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหาของนักศึกษาและความต้องการของสังคมด้วย

4. ผู้บริหารควรจะได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำวิทยาลัย ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการจัดให้มีการประเมินผลงานทั้งจากผู้บริหาร ผู้รับบริการ และพยาบาลประเมินตนเอง ทั้งนี้เพื่อผู้บริหารจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการตลอดจนเป็นการ

กระตุ้นให้พยาบาลเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายด้วย
 หลังจากการประเมินผลแล้ว ผู้บริหารควรจะได้แจ้งให้พยาบาลทราบ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะช่วยในการแก้ปัญหาให้เท่าที่จะกระทำได้ เช่น นโยบายการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เขาจะได้ปฏิบัติได้ตามความต้องการโดยคำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาเป็นหลัก

5. เนื่องจากพยาบาลในวิทยาลัยครู มีบทบาทใน 2 วิชาชีพ (Dual Professional Role) คือวิชาชีพครู และวิชาชีพพยาบาล ฉะนั้นถึงแม้ว่าพยาบาลประจำวิทยาลัยจะปฏิบัติงานอยู่ภายใต้การการบริหารงานของผู้บริหารฝ่ายการศึกษาก็ตาม ผู้บริหารวิชาชีพพยาบาลก็อาจจะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้พยาบาลประจำวิทยาลัยปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานทางด้านการศึกษาและการติดตามขอ (ซึ่งในขณะนี้น้อยมาก) นอกจากนี้สถาบันวิชาชีพพยาบาลอาจจะร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สำนักรวจถึงปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำวิทยาลัย จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรหรือจัดการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับพยาบาลประจำวิทยาลัย ซึ่งเป็นการเตรียมบุคลากรพยาบาลให้ตรงกับความต้องการของสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับพยาบาลประจำวิทยาลัย

1. ควรจะได้ตระหนักถึงปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการพยาบาลในโรงเรียน และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติและพยายามสร้างลักษณะเฉพาะของพยาบาล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในวิทยาลัย
2. พยายามศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานทางด้านสาธารณสุขให้สนองความต้องการของนักศึกษาและปัญหาสุขภาพของสังคม
3. ควรจะได้ติดต่อกับโรงพยาบาลหรือสถานอนามัยเพื่อการส่งต่อหรือการติดตามผล

4. พยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์ และสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคลากรทางด้านการศึกษามุสลิม เพื่อความร่วมมือที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรจะได้ศึกษาถึงบทบาทของพยาบาลในวิทยาลัยครูจากกลุ่มตัวอย่างพยาบาลซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
2. ควรจะได้ศึกษาให้ลึกกลงไปในแต่ละบทบาท ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไข
3. ควรจะได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคอมพิวเตอร์ของพยาบาลในวิทยาลัยครู โดยแยกศึกษาเป็นภาค ๆ
4. ควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นจากกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ และพยาบาล ทั้งสภาพที่เป็นจริงและความต้องการ
5. ควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถาบันทางการแพทย์กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยครู

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย